

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2023-11-13

Diarienummer:
MHN-2023-00403

Handläggare:
Ena Bahtic

Yttrande över riktlinjer för Uppsalas träd

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** överlämna yttrande daterat den 29 november 2023 till plan- och byggnadsnämnden.

Ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag av gatu- och samhällsmiljönämnden att ta fram riktlinjer för Uppsalas träd i verksamhetsplanen 2023. Riktlinjerna har i sin tur skickats på remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Det är en åtgärd kopplad till fokusmål 3 Uppsala ska leda klimatomställningen, då träd och krontäckning är en viktig del i klimatanpassning genom att minska risk för överhettning samt skyfall. Riktlinjen bidrar till uppfyllelse av uppdrag 19 Utveckla arbetet för att säkerställa god tillgång till natur och parker i stad och tätorter. Den kopplar även till uppdrag 18 Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur.

Riktlinjen anger ett förhållningssätt för ett långsiktigt trädbestånd, där träden ges bra förutsättningar att växa och krontäckningen är god. Riktlinjen omfattar alla stadsträd på kommunal mark i Uppsala, såväl på allmän plats som fastighetsmark. Krontäckningen omfattar hela Uppsala stads geografi och tätorter. Riktlinjen är vägledande för träd vid myndighetsutövning på privat mark.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen. Barnperspektivet har beaktats genom att riktlinjen för träd bidrar till miljöer för barn med bra mikroklimat, sänkta temperatur, minskad UV-strålning, vindskydd och renare luft. Det gäller såväl i parker, gaturum som i vistelsemiljöer på bostadsgårdar, förskolor, skolor och sportfält.

Ärendet bedöms inte ha konsekvenser sett ur perspektiven för jämställdhet eller näringsliv.

Föredragning

Underlaget presenterar att träd kan minska konsekvenserna av temperaturökning i stadsmiljöer, genom skugga och krontäckning. Effekten blir sänkt temperatur och mindre risk för ohälsa. Träden bidrar även till att fördröja regnvatten vid kraftiga skyfall.

I en trivsamt och vacker stadsmiljö bidrar träden med årstidsupplevelse, rumslighet och skönhet. Att se ut på träd från sin bostad uppskattas av många och är positivt för hälsan. Det ökar även fastighetsvärdet på bostaden. En trädrad som skiljer av trafiken från gångbanan ökar tryggheten och trivseln under promenaden, vilket bidrar till attraktivare rörelsestråk.

Många av våra stadsträd är stora och gamla. En del har vuxit i mer än hundra år. Genom sin blomning och sin höga ålder är de värdefulla för den biologiska mångfalden. De är värd för våra bin, men också fåglar och insekter. Det tar många år från att ett nyplanterat träd hyser lika höga värden.

3-30-300 är en enkel tumregel för att uppfylla ett minimikrav för grönska i stadsmiljöer. 3 betyder att man alltid ska kunna se minst 3 träd när man befinner sig i stadsmiljö. 30 betyder att ett stadsområde ska ha minst 30 procents krontäckning, för att minska risk för överhettning i tätbebyggelse. Stadens trädbestånd är den samlade mängden träd, såväl på kommunal mark som privat mark. Uppsala stad har idag en genomsnittlig krontäckning på 28%. Krontäckningen överstiger 30% i de västra stadsdelarna som utvecklats i skog. De östra stadsdelarna som utvecklats på åkermark, har en betydligt lägre krontäckning. Naturvårdsverket har som rekommendation att städer ska öka sin krontäckning med 2% på 10 år. Siffran 300 betyder att det ska vara max 300 meters avstånd till närmaste grönområde, vilket stämmer med Uppsala kommuns Parkriktlinjer.

Miljöförvaltningen tycker att det är positivt att kommunen arbetar för att främja en mer ekologiskt hållbar stad med en ökning av trädbeståndet.

Fler träd i staden har potential att medföra gynnsamma effekter såsom förbättrat termiskt klimat, minskade luftföroreningar och dämpad bullernivå. En ökning av trädbeståndet kan därför bidra till att förbättra invånarnas övergripande hälsa. När det kommer till trädens förmåga att minska luftföroreningar är det viktigt att noga överväga vilken typ av träd eller buskar som placeras på olika platser, eftersom fel val potentiellt kan resultera i försämrade luftcirkulation i stadsmiljön.

De riktlinjer som föreslås och som syftar till att uppnå en krontäckning på 30 % i hela staden är ambitiösa och bör välkomnas. Samtidigt skulle det vara önskvärt att se en mer specificerad plan för att identifiera områden i staden som idag har för låg krontäckning. Detta kan följas upp med projekt för nyplantering som riktar sig till dessa områden.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 14 november 2023
- Bilaga 1, Förslag till yttrande
- Bilaga 2, Riktlinjer för Uppsalas träd, förslag
- Bilaga 3, Följebrev gemensam beredning

Miljöförvaltningen

Monica Pettersson
Tf. förvaltningsdirektör

Datum:
2023-11-29Diarienummer:
MHN 2023-7800Miljö- och hälsoskydds nämnden
YttrandeUppsala kommun
Plan- och byggnadsnämnden
753 75 UPPSALAHandläggare:
Ena Bahtic

Yttrande över riktlinjer för Uppsalas träd

Remiss från gatu- och samhällsmiljönämnden, diarienummer GSN-2023-02150.
Remisstid: 4 oktober till 30 november 2023.

Miljö- och hälsoskydds nämnden har följande synpunkter:

Nämnden anser att det är positivt att kommunen arbetar för att främja en mer ekologiskt hållbar stad med en ökning av trädbeståndet.

Fler träd i staden har potential att medföra gynnsamma effekter såsom förbättrat termiskt klimat, minskade luftföroreningar och dämpad bullernivå. En ökning av trädbeståndet kan därför bidra till att förbättra invånarnas övergripande hälsa. När det kommer till trädens förmåga att minska luftföroreningar är det viktigt att noga överväga vilken typ av träd eller buskar som placeras på olika platser, eftersom fel val potentiellt kan resultera i försämrad luftcirkulation i stadsmiljön.

De riktlinjer som föreslås och som syftar till att uppnå en krontäckning på 30 % i hela staden är ambitiösa och bör välkomnas. Samtidigt skulle det vara önskvärt att se en mer specificerad plan för att identifiera områden i staden som idag har för låg krontäckning. Detta kan följas upp med projekt för nyplantering som riktar sig till dessa områden.

För miljö- och hälsoskydds nämnden

Klara Ellström
ordförande

Susanna Nordström
nämndsekreterare

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:
Avdelningschef Gata park natur

Datum:
2023-08-25

Diarienummer:
GSN-2023-02150

Riktlinjer för Uppsalas träd

Remissversion

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Avgränsning.....	3
Definitioner och begrepp.....	5
Ansvar.....	5

Remissversion

Inledning

Uppsala kommun ska ha grönskande träd som bidrar till en attraktiv stad och tätort med bra lokalklimat. Uppsala kommun ska ha ett övergripande, tydligt och långsiktigt förhållningsätt till sitt trädbestånd. Riktlinjen är ett stöd för att ge den politiska styrningen genomslag i frågor gällande träd.

Syfte

Riktlinjen har till syfte att ange förhållningssätt för ett långsiktigt trädbestånd, där stadsträd ges bra förutsättningar och krontäckningen är god. Riktlinjen ska säkerställa ett ändamålsenligt arbete med träd inom hela kommunkoncernen. Träden och krontäckningen är en del i klimatanpassningen av kommunen.

Omfattning

Riktlinjen omfattar alla stadsträd på kommunal mark i Uppsala, såväl på allmän plats som fastighetsmark. Krontäckningen omfattar hela Uppsala stadsgeografi. Riktlinjen ska användas vid detaljplanering och genomförandeplanering i stadsbyggnadsprocessen, samt vid förnyelse och förvaltning av Uppsalas trädbestånd på kommunens mark. Riktlinjen gäller för hela kommunkoncernen inklusive kommunala bolag.

Avgränsning

Riktlinjen är en rekommendation vid planläggning och bygglovgivning på privat mark.

I Uppsala är krontäckningen hög

Krontäckningen är ett viktigt mått för en grön stad med ett bra lokalklimat. Krontäckningen ska vara god i hela kommunen. Där den är låg ska det finnas nya trädplanteringar som långsiktigt ökar krontäckningen. Krontäckning ska vara 30 procent för staden. Det gäller på allmän mark, på mark ägd av kommunkoncernen samt på privatägd mark. Nybyggda stadsdelar ska ha en god krontäckning.

Uppsala är en grön stad med många stadsträd

Uppsala är grönt och attraktivt med många stadsträd. Stadsträd ska finnas i gatumiljöer, i parker och på kommunala fastigheter. Fler stadsträd ska planteras än de som tas ner varje år. Träd som tas ned ska i första hand ersättas på samma plats och i andra hand i närområdet eller i ett område med låg krontäckning.

Stadsträden har bra utrymme

För ett välmående och ett grönskande trädbestånd ska det enskilda trädet ges utrymme både i växtbädden och för dess krona. Vid utformning av stadsmiljön ska stadsträd, ledningar och bebyggelse samordnas i tidiga planeringsskeden för att skapa tillräckligt med utrymme för träden.

Uppsalas träd mår bra

Det är viktigt att stadsträden mår bra för att kunna bidra med grönska, ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Kommunen ska därför arbeta systematiskt och långsiktigt för att befintliga träd ska ges goda förutsättningar att bibehålla vitaliteten.

Äldre alléer och solitära stadsträd ska värnas och bevaras

Gamla träd är en uppskattad del i den byggda miljön som ger karaktär och rumslighet. Äldre solitära stadsträd och alléer ska värnas och bevaras. Det innebär att infrastruktur och bebyggelse i större utsträckning behöver anpassa sig efter befintliga träd.

Stadsträden består av många olika arter

Ett trädbestånd med olika arter och släkten är mer motståndskraftigt och skapar större biologisk mångfald. Artvariationen bland stadsträd ska vara god. Fördelningen av arter ska vara varierad på lokal och stadsövergripande nivå.

Kunskapen om trädens betydelse är god

Att känna till trädens värde och nyttor är viktigt för att värna trädbeståndet långsiktigt. Kunskapen om trädens betydelse och nyttan av att plantera fler träd ska vara god såväl inom kommunen som bland medborgare och fastighetsägare.

Definitioner och begrepp

Krontäckning: Andel av stadens yta som täcks av trädkronor och ger lövskugga.

Stadsträd: Träd i gator, torg, parker samt kommunala fastigheter och som inte står i skog eller natur.

Allmän plats: Område som är avsett för gemensamma behov. Exempel på allmänna platser är parker, gator och torg.

Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för riktlinjen. Respektive nämnd och bolagsstyrelse har ansvar för att tillämpa styrningen.

Riktlinjen styr verksamheten för nämnd som ansvarar för allmän plats (gatu- och samhällsbyggnadsnämnden), ansvarar för planer och bygglovgivning (plan och byggnadsnämnden) samt exploateringsverksamheten (kommunstyrelsen).

Bolag som äger egna fastigheter eller med sin verksamhet påverkar träd berörs av riktlinjen (Skolfastigheter, Uppsalahem, Arenabolaget och Uppsala Vatten).

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Brev

Mottagare:
Enligt lista över instanser för gemensam beredning

Handläggare:
Elisabet Jonsson

Lämna synpunkter på Riktlinje för Uppsalas träd

Härmed bereds ni möjlighet att lämna synpunkter på förslag till *Riktlinjer för Uppsalas träd* genom gemensam beredning.

Synpunkterna lämnas i samband muntlig föredragning vid nämndsammanträde alternativt vid bolagsstyrelsemöte. Synpunkter från näringsliv, föreningsliv och råd skickas skriftligen till gatu-samhallsmiljonamnden@ uppsala.se. Ange diarienummer GSN-2023-02150. Sista dag för att lämna synpunkter är 30 november 2023.

Om ni har frågor om riktlinjen kontakta Elisabet Jonsson, e-post elisabet.jonsson2@ uppsala.se.

Bakgrund

Stadsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag av gatu- och samhällsmiljönämnden att ta fram riktlinjer för Uppsalas träd i verksamhetsplanen 2023. Det är en åtgärd kopplad till fokusmål 3 Uppsala ska leda klimatomställningen, eftersom träd och krontäckning är en viktig del i klimatanpassningen genom att de minskar risken för överhettning samt skyfall. Riktlinjen bidrar till uppfyllelse av uppdrag 19 "Utveckla arbetet för att säkerställa god tillgång till natur och parker i stad och tätorter" och uppdrag 18 "Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur" i Mål och budget 2023 - 2025.

Riktlinjen anger ett förhållningssätt för ett långsiktigt trädbestånd, där träden ges bra förutsättningar att växa och krontäckningen är god. Riktlinjen omfattar alla stadsträd på kommunal mark i Uppsala, såväl på allmän plats som fastighetsmark. Krontäckningen omfattar hela Uppsala stads geografi samt tätorter. Riktlinjen är vägledande för träd vid myndighetsutövning på privat mark.

Förslaget till riktlinje ska förankras och beredas med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Även berörda delar av näringslivet ska ges möjlighet att inkomma med synpunkter. Efter att synpunkter inhämtats kommer eventuellt justerat förslag till riktlinje att beslutas av gatu- och samhällsnämnden för sedan gå för beslut till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ansvarar enligt "Reglemente för

kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun” för att leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, bland annat avseende miljö-, klimat och naturvårdsfrågor.

Riktlinjen är framför allt styrande på kommunal mark, den är vägledande och inte tvingande för privata fastighetsägare.

Instanser för gemensam beredning

Kommunala bolag

- Uppsalahem AB
- Skolfastigheter AB
- Uppsala arenor och fastigheter AB
- Uppsalaparkering AB
- Uppsalavatten och avfall AB

Kommunala nämnder

- Kommunstyrelsen
- Plan- och byggnadsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Räddningsnämnden

Näringsliv, föreningsliv och råd

- Fastighetsägarna Uppsala
- Uppsala Handelskammare
- Uppsala Naturskyddsförening
- Uppsala klimatprotokoll
- Vårda Uppsala
- Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd
- Funktionsrätt Uppsala
- Barnombudet i Uppsala län

Att delta i gemensam beredning

Nämnder och bolagsstyrelser kommer erbjudas möjligheten att uttrycka sina synpunkter på riktlinjen i samband med muntlig föredragning under nämndsammanträde alternativt bolagsstyrelsemöte. Synpunkterna kommer då dokumenteras för att de ska tas hänsyn till i den fortsatta processen. Efter att synpunkter inhämtats kommer eventuella justeringar i riktlinjen att göras innan den går till beslut i gatu- och samhällsmiljönämnden och kommunstyrelsen.